

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorč-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Ljubljana, četrtek 2. julija 1936

Cena posamezni
številki Din 1'50

Boškovičeva afeta in naša uprava

Falzifikatorja Boškoviča je že zadela zaslužena kazen in v tem pogledu je njegova afeta likvidirana, oziroma bo v kratkem z njegovim nastopom kazni. Toda pri zaslišanju Boškoviča in priče so prišle na dan stvari, ki zaslužijo, da jim javnost posveti vsaj nekaj pozornosti. Velik del Boškovičevih zločinov je seveda sprejeti z vso kritično rezervo in jih oceniti le kot malo posrečen poskus olepšati dejanje, za katerega ni pri socialnem položaju Boškoviča nobenega opravičila.

Toda na drugi strani je le treba reči, da vladajo pri nas razmere, ki moralno slabše ljudi naravnost navajajo k nedopustnim dejanjem. Če je n. pr. dejal Boškovič, da so mu v vseh uradih, kamor je prišel, govorili, koliko denarja da ima in kako da so povsod pričakovali, da bo sipal na nje »jurje«, je bilo to morda pretrfano,

če se sploh ne rešijo neugodno. Mislimo, da bi bil že čas, da bi se z eksemplarnimi vzgledi napravilo konec upravičenosti tega mnenja. Kako je to mogoče doseči, že davno ni nobena lažnost, če se seveda hoče stopiti vsem na prste, ki mislijo, da je uradniški položaj glavno, mesečna plača pa le postranski zaslužek. Znova prihajamo tako do stare resnice, da so samo dobro plačani uradniki jez proti zlorabam uradne dolžnosti in edino resno sredstvo proti korupciji.

Značilno za naše razmere je tudi to, da je hotela po izjavi Boškoviča Narodna banka sama zgraditi kovnico, čeprav je že obstajala zasebna kovnica. Tudi to je ena naših posebnosti, da javna telesa vse premalo upoštevajo interese zasebnih. Tako so še mnogi vplivni gospodje v našem javnem življenju mnenja, da je dovoljeno, da državna podjetja z denarjem davkoplačevalcev konkurirajo zasebnim podjetjem. Nikakor se ne spoštuje pri nas načelo, da so državna podjetja dopustna šele takrat, kadar jih zasebna iniciativa ne zmore. Še v zadnjem času smo doživeli celo vrsto primerov, ko morajo zasebne tvornice omejevati svoje delo, ker jih izpodrivajo z vsemi mogočimi privilegiji obdarjena državna podjetja. Na drugi strani pa vidimo, kako so pridržana tudi najbolj rentabilna produkcijska polja tujim podjetjem, čeprav bi mogla država prevzeti to produkcijo. Tu se zopet odkriva stara napaka v naši upravi, a bojimo se, da bo še treba dolgo in dolgo čakati, predno bo ta napaka odpravljena.

Najlepša stvar, ki je prišla na Boškovičevem procesu na dan, pa je ta, da se sploh ne bi mogli ponarejati 50dinarski srebrniki, če bi bolj vestno izvršila svoj posel komisija, ki je pred dvema letoma prevzela od kovnice preostanek srebra. Pasu na obodu srebrnikov z napisom »Bog čuva Jugoslavijo« kovnica sploh ne bi mogla izdelovati. Dva zaboja srebrnih ploščic s temi napisi pa komisija ni našla, pač pa ju je našel sedaj obsojeni knjigovodja Djordjevič in šele s tem je bila falzifikacija srebrnikov omogočena. Če bi torej naša

uprava poslovala malo bolj natančno, da ne bi uradna komisija spregledala kar vsa založišča srebrnih ploščic, bi sploh do falzifikacije ne prišlo.

Tako se zopet načenja ono nesrečno vprašanje komisij, ki je za našo upravo tako značilno. Ves naš upravni sistem je zgrajen na nezaupanju do posameznih uradnikov, vse zaupanje pa velja komisijam, ki se morajo sestaviti za vsako malenkost. S temi komisija-

mi se mesto osebne odgovornosti uvaja neka kolektivna odgovornost, ki pa dostikrat ni nič drugega kot črtanje vsake odgovornosti.

Pravici je zadoščeno z obsodbo krivcev, toda sedaj je potrebno še to, da bo zadoščeno tudi javnim interesom in da se odpravijo že neštokrat ugotovljene napake naše javne uprave. Treba je povečati osebno odgovornost uradništva in mu zato tudi utrditi z bolj-
šanjem plače njegov soc. položaj,

da se bo mogel ves posvetiti svoji službi. Obenem pa je treba povečati kontrolo javnosti, kar pa ne gre brez decentralizacije. Če hočemo priti do dobre uprave, moramo samouprave izvesti, ne pa se zadovoljiti s tem, da žive le na papirju. Ni zahteva po resnični samoupravi samo politično geslo, temveč dejanska potreba in eno glavnih sredstev, da zatremo korupcijo in da dobimo čisto in hitro delujočo upravo.

zaposlenega delavstva v vsej državi povečalo za 11,8%, v Sloveniji pa — kakor že omenjeno le za 7,7%, torej za 4,1% manj.

V vsej državi je že skoraj doseženo rekordno stanje zaposlenega delavstva v l. 1930., dočim jih je v Sloveniji še vedno zaposlenih 13 tisoč 213 manj ko leta 1930. A kje je še ves letni prirastek delovnih sil, ki bi tudi morale v teh šestih letih najti zaposlitev.

Ne več malomarnost, temveč že odkrita sovražnost do Slovenije veje zato iz trmoglave kampanje »Narodnega blagostanja« glede zaposlitve delavstva v Sloveniji! Ne bo druge poti, ko da bodo slovenski gospodarski krogi temeljito revidirali svoj odnos do te revije! Mislimo, da nas »Narodno blagostanje« razume!

V maju izvoz lesa zopet nazadoval

V maju mesecu je bil izvoz lesa še slabši ko v aprilu. Izvoz gradbenega lesa je dosegel samo 3892 vagonov. Kako od izvajanja sankcij izvoz lesa stalno nazaduje, kažejo naslednje številke (v tonah):

	les	les	les
maj 1935	12.569	95.027	1.878
november	10.900	75.880	2.824
december	960	42.834	542
januar 1936	1.494	27.547	1.017
februar	738	34.788	300
marec	654	45.304	729
maj	1.209	38.923	1.255

Še jasneje se vidi nazadovanje našega lesnega izvoza, če primerjamo številke lesnega izvoza v letošnjih prvih petih mesecih z izvozom v prvih petih mesecih leta 1934. in 1935. Tako smo izvozili gradbenega lesa leta 1934. 36.183 vagonov v vrednosti 293'4 milijona din, leta 1935. 35.798 vagonov v vrednosti 294'1 milijona din, leta 1936 pa samo 20.133 vagonov v vrednosti 170'1 milijona din. Po vrednosti je padel samo v petih mesecih izvoz gradbenega lesa za celih 120 milijonov din.

Skupno pa smo v letošnjih prvih petih mesecih izvozili lesa za din 191'34 milijona, v istem času lani pa za 326 milijona din, da smo skupno izvozili lesa za 134'66 milijona din manj.

Izvoz gradbenega lesa, ki je dosegel še lani v maju 9500 vagonov, je padel letos na 3.890 vagonov. Skupno je nazadoval izvoz gradbenega lesa v letošnjih prvih petih mesecih za 16.000 vagonov. Izvoz drv je padel od 1257 vagonov na celih 121. V prav tako znatni meri je padel izvoz oglja, in sicer od 899 vagonov v prvih petih mesecih lani na 446 vagonov v letošnjih. Samo izvoz pragovalov se je povečal od 38.000 vagonov v maju 1935 na 96.000 vagonov v letošnjem maju.

Te številke jasno govore, kako so sankcije udarile naš lesni izvoz in samo »Narodno blagostanje« se more ponasati s tem neverjetno srečnim optimizmom, da sankcije niso nič škodovale zlasti slovenskemu lesnemu izvozu, pa čeprav se je naš slovenski les izvažal v prvi vrsti v Italijo.

Nova uprava šipada

V upravi šipada so se izvedle večje izpremembe in je sedaj predsednik šipada minister v p. Spasoje Piletič, podpredsednika pa Kosta Spasojevič, bivši narodni poslanec in inž. Milan Manojlovič, šef oddelka v ministrstvu za gozdove in rudnike. V vsem upravnem svetu in v nadzorstvu ni niti ene ga Slovenca.

Pred ukinjenjem sankcij Naša bodoča trgovina z Italijo

Preteklo je že polnih sedem mesecev, ko so bile 18. novembra lanskega leta uvedene sankcije proti Italiji in italijanske protisankcije proti sankcionističnim državam. Sedaj se pričakuje, da bodo sankcije vprav v kratkem odpravljene. Kako se bo potem razvijala naša zunanja trgovina z Italijo?

Niti nismo mi odpovedali trgovinske pogodbe z Italijo, niti je ni odpovedala Italija, temveč je trgovinska pogodba samo suspendirana.

Vendar pa so za časa sankcij nastale velike izpremembe. Trgovina je krenila na nova pota. Iskano so bila in tudi najdena nova tržišča. Naši uvozniki in naši izvozniki, ki so preje delali z Italijo, so se morali prilagoditi posledicam sankcij, kakor so znali in vedeli.

Najvažnejša izprememba za nas je rimski sporazum, s katerim je dala Italija Avstriji (za les in gradivo) ter Madjarski (za govedo itd.) posebne ugodnosti. Italija je dajala in še daje premije avstrijskim in madjarskim izvoznikom (ki dosegajo do polovice višine uvozne carine) v obliki tako imenovanih izvoznikov kreditov ko tudi znatne železniške refakcije.

Ali namerava Italija odpraviti takšno in podobno razlikovanje na škodo Jugoslavije?

In če odpravi, ali bomo mogli dobičkanosno izvažati v Italijo? Kajti vse kaže, da Italija ni več tako dobra odjemalka kakor je bila.

Cena madjarski goveji živini v Italiji je padla. Nedavno je bilo prignanih na trg Prestranek-Matejnja vas 2100 grl iz Madjarske. Samo tretjina je bila prodana, in sicer vojski po zelo nizkih cenah, druga tretjina trgovcem in mesarjem, 600 glav živine pa je ostalo neprodane. Cene so padle za 30 do 40 %. Italija je očitno odpravila preje omenjeno premijo madjarskim izvoznikom, valutni dodatek pa se je zmanjšal od 22 % (ker je lira padla za 30 %) na 8 %. To je vrglo cene.

Pa še nekaj drugega je: to je težka finančna situacija v Italiji ter skok cen in padec lire. Italija nima danes deviz, da bi plačala uvoz. V kolikor jih ima, jih uporablja za plačilo najbolj važnih uvoznih predmetov (za bencin in surovine).

Ker se bo trgovina z Italijo vodila še bolj na bazi zamenjave, bi morali storiti predvsem vse, da se plača stari saldo naših terjatev. Računa se, da imamo do Italije nad 200 milijonov din (zadnje stanje naše Narodne banke izkazuje samo saldo 42 milijonov lir v našo korist, toda razlika še niti ni vplačana v kliring). Ta saldo ne bo in tudi ne bo hotela plačati Italija v

devizah in zato se priporoča, da naroči država v Italiji blaga za teh 200 milijonov din.

Ko se to stori, bi se moralo paziti na način plačevanja v bodoče. Predvsem je treba poudariti, da smo imeli že pred sankcijami težko, ker niso mogli priti naši izvozniki pravočasno do plačila svojih terjatev. Slovenski lesni industrialci so zato nekaj časa mislili celo na to, da zahtevajo moratorij.

Na vsak način je treba imeti pripravljen načrt, predno se odpravijo sankcije. Računa se, da bi mogli z lahkoto doseči tretjino vrednosti našega izvoza pred sankcijami. Italija bo potrebovala les in gradivo ko tudi druge proizvode. Naš izvoz v Italijo je skoraj prenehal, toda ne zaradi sankcij niti ne zaradi protisankcij, temveč zato, ker je zahtevala naša Narodna banka plačevanje v devizah.

Če bi se izvažale v Italijo tudi surovine, bi se naš izvoz povečal. Malo verjetno pa je, da bi naši odločilni činitelji dovoljevali izvoz surovin (n. pr. rud) v Italijo v zameno za drugo blago, ker se danes surovine lahko prodajo za devize.

Kar se tiče italijanskega uvoza v Jugoslavijo, se v informiranih krogih smatra, da se ta tako lahko ne bo povečal, razen če bi država intervenirala z nabavami v Italiji.

Izgledi torej niso ravno baš rožnati. Niti Avstrija in Madjarska nista posebno dobro odrezali. Obe državi nista mogle iz Italije toliko

uvoziti, kolikor sta izvozile. Izvozili pa nista dosti več ko pred sankcijami. Poleg tega pa so nastale težkoče glede izplačila salda.

Tudi za nas bi ne bili izgledi dosti boljši, tudi če ne bi bilo sankcij. Naše terjatve bi se kopičile, kakor so se začele kopičiti že pred začetkom izvajanja sankcij in nastopile bi težkoče glede plačila naših terjatev.

Računa se, da je naš izvoz v Italijo v prvih petih mesecih izvajanja sankcij nazadoval za približno 330 milijonov din. Z drugimi besedami se pravi, da smo dejansko nehali v Italijo izvažati. Toda, ali bi imeli kakšne koristi, če ne bi prenehali? Kajti vprašati se treba, po čem bi bila klirinška lira in po kakšnih cenah bi morali izvažati v Italijo.

Zato je potrebno, da se še pred odpravo sankcij napravi načrt, po katerem se bo ravnala naša zunanja trgovina z Italijo. Pri nas je sedaj po 25. juniju stopila v veljavo kontrola uvoza in morda se bodo uvedli tudi kontingenti, kar nam bo le v korist pri pogajanjih z Italijo, do katerih bo moralo priti takoj po odpravi sankcij in protisankcij.

Tako piše beograjski »Privredni Pregled« in njegovo stališče moremo označiti kot stališče beograjskih trgovskih, in zlasti izvoznikov, in zlasti izvoznikov. Mnenja smo, da je dobro, če poznajo to stališče tudi naši ljudje in zato smo članek objavili v celoti.

„Narodno blagostanje“ ne odienia

Z vztrajnostjo, ki bi pač bila vredna boljšega predmeta, nadaljuje »Narodno blagostanje« svojo bajko o bogati Sloveniji ter o gospodarski konjunkturi, ki da vlada v Sloveniji. Na vse tehtne ugovore slovenskih listov sicer previdno molči, ker pač ne more odgovarjati, zato pa venomer ponavlja svojo staro pesem. Tako poroča v svoji zadnji številki zopet o izkazu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu o zaposlitvi delavstva pod naslovom »Slovenačka nosi rekord u oživljenju industrijske delatnosti«.

Kako brez vsake podlage je ta trditev »Narodnega blagostanja« in v kako kričočem nasprotju z resnico, je že temeljito dokazal gospodarski urednik »Jutra« v nedeljski številki »Jutra«. Ker je ta odgovor tako izčrpen, se omejimo na to, da na kratko podajamo ugotovitve »Jutrovega« članka.

»N. B.« se sklicuje na to, da je po podatkih Suzora bil v aprilu največji absolutni prirastek zavarovanega delavstva pri okrožnih

uradih v Ljubljani (za 5939); v Skoplju (za 5368) in v Nišu (za 5319). Suzor v svojem poročilu pa navaja nato tudi relativni prirastek zaposlenosti v posameznih okrožnih uradih, tega pa je »Narodno blagostanje« izpustilo in očitno namenoma izpustilo, ker bi se sicer podrla vsa njegova teorija o blagostanju Slovenije v prazen nič. Iz teh podatkov se namreč vidi, da je bil največji relativni prirastek — a samo ta je odločilen — v Dubrovniku, kjer je narastel za 23,08%, v Nišu plus 22,22%, v Skoplju plus 20,87%, dočim je v ljubljanskem okrožnem uradu znašal le 7,7%. Resnica je torej ta, da se je v Južni Srbiji, zaradi katere »Narodno blagostanje« posebno rado lamentira, povečala zaposlitev delavstva za 10 tisoč 687 ali za 22,5%, v Sloveniji pa le za 7,7%.

A ne samo to! Kakor dokazujejo podatki Suzora, je v Sloveniji povečanje zaposlitve delavstva znatno pod državnim povprečjem. V zadnjih dveh letih se je število

Poletni čas v trgovinah s špecerijskim, kolonialnim, materialnim, delikatesnim ter mešanim blagom.

Na sestanku dne 26. t. m. je sekcija te stroke sklenila, da se bodo trgovine odpirale v času od 1. julija pa do 25. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne in zapirale, kakor doslej ob 7. uri. Kupujoče občinstvo prosimo, naj blagovoli ureditev tega poletnega časa v trgovinah z živili upoštevati in si nabavljati svoje potrebščine le v omejenem času. — Odbor sekcije.

† Janko Češnik

V nedeljo jutraj je umrl v Ljubljani trgovec Janko Češnik, eden ljubljanskih največjih trgovcev z manufakturo. Pokojnik se je posvetil predvsem svoji trgovini in jo zato tudi dvignil na stopnjo ene prvih ljubljanskih trgovin. — Poleg tega pa je delal tudi za napredek naših denarnih zavodov ter bil upravni svetnik Ljubljanske kreditne banke.

Ljubljanski poslovni svet bo ohranil Janka Češnika v častnem spominu.

† Ante Grom

Ni še mesec dni, ko smo se spomnili v »Trg. listu« zaslužne 80letnice carinskega revizorja Ante Groma, ko nas je doletela žalostna dolžnost, da mu napišemo nekrolog. Na Vidov dan je zaključil Ante Grom svoje življenje.

V torek popoldne je nastopil že svojo zadnjo pot in številno spremstvo prijateljev in znancev je dokazalo, kako velik ugled je užival povsod in kako je bila cenjena povsod njegova rodbina. Slovenska javnost bo ohranila v hvaležnem spominu Ante Groma!

Gradbena dela za vseučiliško knjižnico razpisana

Zadnji »Službeni list« objavlja, da razpisuje banska uprava v Ljubljani 1. novo javno pismeno ponudbeno licitacijo za oddajo gradbenih del pri vseučiliški knjižnici v Ljubljani na dan 3. avgusta ob 11. dopoldne v sobi št. 33 tehničnega oddelka te banske uprave. Ponudbe naj se glase v obliki popusta na zneske odobrenega proračuna, ki znaša za:

1. težaška betonska in zidarska dela za izvršitev stavbe v surovem stanju din 2.793.357,
2. železobetonska dela din 2 milijona 258.251,
3. kamnoseška dela din 502.540,
4. dela in dobave iz umetnega kamna din 1.063.931.

Predpisana kavicija znaša ad 1. in 2. 303.000 din, ad 3. 51.000 in ad 4. 104.000 din.

40 milij. din bo še moral investirati borski rudnik

Da se ne bo v tujino izvažal le surovi baker, v našo državo pa potem nazaj izvažal predelani baker, je naša vlada zahtevala, da postavi francoska družba, ki je lastnica borskega rudnika, tvornico za elektrolizo bakra. Tvornica je sedaj na to pristala ter bo zgradila veliko moderno kalorično električno centralo, ki je za elektrolizo bakra nujno potrebna. Ker bo nova električna centrala potrebovala zelo mnogo premoga, se bo dvignila zato tudi potrošnja našega premoga. Vse investicije bodo veljale okoli 40 milijonov din.

Trgovinska pogajanja z Grčijo so suspendirana

Ze več tednov trajajoča pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe z Grčijo so bila pretrgana, ker je naša delegacija zahtevala, da se naše terjatve v primeroma zelo kratkem času deblokirajo. Grki bi bili pripravljeni pristati na takojšnje izplačilo naših terjatev le, če bi se povečal grški izvoz korintskega grozdja v našo državo.

Težave naše zunanje trgovine

Kaj je treba storiti za zboljšanje našega izvoza

V »Privrednem Pregledu« je objavil dr. Matej Djaja velik članek, v katerem obširno analizira vso našo zunanjo trgovino. Navaja vse vzroke, zaradi katerih trpi naša zunanja trgovina in na koncu podaja vrsto predlogov, kako bi bilo mogoče našo zunanjo trgovino dvigniti. Svojo vseskozi zanimivo razpravo pa začneja z opisom

naše notranje trgovine,

glede katere konstatira:

Ker se ni popravila kupna moč kmeta in je kmet zaradi kmetске zaščite še naprej brez kredita, se tudi ni zmanjšala gospodarska kriza. Nastala je vrsta težav, ki se vežejo ko členi v verigi. Ker ni dobil detajlist denarja od kmeta, ni mogel plačati naročil pri grosistu, grosist pa je zato ostal dolžan proizvajalcu. Padec kmetске kredita je oslabil kredit vseh drugih. Nerazmerje med cenami se je v zvezi s tem še povečalo. Za škatalico vžigalic mora dati kmet 3 jajca, za kg soli 8 do 9 jajc, dočim je dobil preje že za eno prodano jajce škatalico vžigalic.

Nelikvidnost mnogih denarnih zavodov je zopet zaustavila vse poslovno življenje. Znižanje delavskih mezd in uradniških plač je zmanjšalo kupno moč prebivalstva. Napačna trošarinska politika je bila vzrok, da je padla trgovina na domačem trgu, ker je potrošnja padla celo pri živilih. Tako je znala na glavo prebivalca potrošnja (kilogramov na leto)

leto	goveje	ovčje	svinjsko	skupno
1929	10.50	1.94	4.3	16.65
1931	9.—	0.90	5.5	15.40
1934	8.50	0.66	4.2	13.36

Ta padec potrošnje mesa v čisto agrarni državi pač najbolj jasno kaže, kako silno je padla kupna moč prebivalstva.

Zunanja trgovina

Se pred sankcijami ni znašal obseg naše trgovine niti polovico obsega naše zunanje trgovine l. 1929. Z izvajanjem sankcij smo izgubili trg, kamor smo izvažali na leto približno za 800 milijonov din in iz katerega smo uvažali blaga za približno 350 milijonov din. Kakšen udarec so bile za nas sankcije, se dovolj jasno vidi iz tega, da smo izvozili v Italijo od vsega našega izvoza 65 % rogatke živine, 93 % žive živine, 25 % jajc in 57 % lesa. Ni čuda, če je zaradi ustavitve izvoza v Italijo padla pri nas cena živini od 5—5,50 na 2,50 do 3 din.

Nadomestila za izgubljeni italijanski trg nismo dobili. Anglija nam je dala za niti 10 %, Francija pa za komaj 1 % nadomestila. In vendar je bila Anglija v zunanji trgovini z nami aktivna za 161,7, Francija pa za 98,07 milijona din. Če nam ti državi, ki sta poleg tega zavezniški, nista mogli ali hoteli bolj pomagati, ni čuda, če nam ni pomagala niti katere druga država. A še ta njih pomoč traja le za časa sankcij in je nevarnost, da se bo sedaj nehala.

Velike težave smo imeli tudi pri izvozu v Nemčijo. Za naše proizvode določene cene niso bile vedno v skladu s svetovnimi cenami. Zlasti pri izvozu jajc in zaklane perutnine so imeli zaradi tega naši izvozniki škodo.

Izdajanje nemških uvoznih dovoljenj je bilo zvezano z mnogimi težavami. Naš izvoznik je dobil včasih od nemškega uvoznika nižjo ceno, kakor pa se je z njim pogodil.

Vse prevozne stroške je moral plačati naš izvoznik od nemške meje v gotovini vnaprej, na ta denar pa je moral potem čakati mesece in mesece v kliringu. Samo ta neupravičena obremenitev kliringa je šla v desetine milijonov din. Tečaj marke je padel od 17'65 na 13'50. To se pravi, da je izgubil naš izvoznik pri vsakem

jajcu po 20 par, pri kg svinjskega mesa pa 3'83 din.

Izvozne premije, ki so dejansko sestavni del prodajne cene, se niso izplačevale v določenem roku.

Velike so bile tudi težave v trgovini z Avstrijo. Komisionarski stroški so bili zlasti previsoki. Tako gre od 1'6 do 2 šilinga, kolikor dobi izvoznik za kg mesnatih svinj franko Dunaj, 0'95 do 1'07 šilinga za carino, prevoz, provizijo, davščine itd. Podobno je tudi pri prodaji svinjske masti, slanine, salam in jajec v Češkoslovaško. Poleg tega so dostikrat prodajne cene določene tako nizko, da ostajajo nam dovoljeni kontingenti neizkoriščeni.

Slabo je tudi vse naše poslovanje s Francijo. Izvoznik je prisiljen, da proda svoje blago nekaterim francoskim uvoznikom, ki imajo uvozna dovoljenja in ki imajo zato skoraj monopolni položaj. Poleg tega je višina francoskih kontingentov nezadostna. Tudi angleški kontingenti so za nas nezadostni.

Splošne težave

ki ovirajo naš izvoz, so:

1. izdajanje odlokov glede plačilnih prometov brez predhodnega informiranja zainteresiranih oseb ali glede višine tečaja tujih deviz (italijanski in nemški kliring).
2. Določevanje tečaja na podlagi tujih valut brez možnosti, da se interesi krijejo s terminsko prodajo devize ali z reportom.
3. Prevelika tajnost glede sklenjenih dogovorov, ki imajo za izvoznike veliko važnost (n. pr. dogovor z Nemčijo in zakasnenje pri prejetanju čekov).
4. Vztrajanje pri liberalnem sistemu, dočim se proti našemu uvozu uporabljajo vsemogoče omejitve.
5. Previsoke železniške tarife z ozirom na padec cen.
6. Dispariteta med tečaji tujih valut, po katerih se obračunavajo postavke mednarodnih tarif ter tečaji, ki so dogovorjeni za ta obračunavanja, ki so vedno višja od dejanskih tečajev ter za toliko v škodo našim izvoznikom (zlasti pri prevozu skozi Madjarsko in Avstrijo).
7. Pomanjkanje dobrih hladilnih vagonov.

Naše narodno gospodarstvo v maju 1936.

(Po statistiki OUZD v Ljubljani). Zaposlenost delavstva v konjunktornem pogledu tako rapidno napreduje kot pred svetovno gospodarsko krizo, to je do sredine leta 1930. Celotni letni prirast vseh industrij znaša +6.861 delavcev ali +8'52%. Na prvem mestu so gradnje nad zemljo (visoke gradnje) z letnim diferencialom +2.128 delavcev. Sledijo nadalje: tekstilna industrija z letnim diferencialom +1643 delavcev, industrija kamenja in zemlje +982, kovinska industrija +589, gradnja železnice, cest itd. (javna dela) +597, oblačilna industrija +312 itd. Največji letni padec izkazuje gozdno-žagarska industrija, in sicer —122 delavcev ali —1'85%. Temu so brez dvoma vzrok gospodarske sankcije napram Italiji. (Naj si to ugotovitev zatakne »Narodno blagostanje« za klobuk.)

Tudi v sezijskem pogledu zaposlenost lepo napreduje. Enomesečni prirast znaša v celoti +4.057 delavcev. Na prvem mestu so gradnje nad zemljo z mesečnim diferencialom +1683 delavcev itd.

Završni izpit na drž. trgovski akademiji v Ljubljani

je bil od 9. do 24. junija. Izpit so položili: Cirila Ahačič, Ljudmila Dolenc, Joahim Drmota, Franc

Kaj je treba storiti

Na podlagi vseh teh ugotovitev predlaga dr. Djaja naslednje:

Vprašanje kmetijskih dolgov naj se reši najhitreje, toda tako, da ne bo trpela kreditna sposobnost kmeta.

Denarni zavodi naj bolj kreditirajo zdravim podjetjem.

Zlasti v velikih občinah naj se revidira vsa trošarinska politika.

Sankcije proti Italiji naj se čimprej odpravijo.

Uvozna kontrola naj se strogo izvaja v tem smislu, da se omogoči našim proizvoznikom dostop na tuje trge.

Tečaj nemške marke se naj zopet določi na bazi 15'50 do 16 din in Narodna banka naj jamči za ta tečaj.

Kupčijske pogodbe z Nemčijo naj se sklepajo v dinarjih, prevoznina za izvoženo blago pa naj se kreditira le do naše državne meje.

Narodna banka naj čimprej likvidira terjatve po nemškem kliringu ter po avizih, ki so dospeli pred uveljavljanjem klirinških nakaznic.

Z Anglijo naj se dogovore večji kontingenti. Prav tako tudi s Francijo. Z Nemčijo naj se dosežejo ugodnejši dogovori glede izdajanja nemških dovoljenj in maksimiranja cen.

V bodoče naj se ne izpreminjajo določila o plačilnem prometu, o višini tujih tečajev in podobno brez predhodnega obveščanja interesentov, Narodna banka pa naj prevzame jamstvo za vzdrževanje tečaja po naprej določeni višini, pod katero tečaj ne sme pasti.

Enake odredbe naj se uporabljajo proti vsem državam, ki omejujejo naš izvoz.

Revidirajo naj se železniške prevoznine.

Stanje našega voznega parka se mora takoj zboljšati.

V svrhu ožvilenja prometa z Nemčijo naj se dovolijo zasebne kompenzacije izven kliringa.

Pri reševanju važnih gospodarskih vprašanj naj se vedno zaslizijo tudi zastopniki zainteresiranih gospodarskih organizacij. Zlasti glede trgovinskih pogodb z drugimi državami naj velja to pravilo.

Erjavec, Antonija Ferkolj, Marija Glavan, Kristina Gubanc, Ida Janežič, Ivan Jeras, Danijela Klepec, Miroslav Kobav, Nina Konaš, Ivo Koritnik, Amanda Kosjek, Franc Kurent, Karla Lavrič, Vida Lovrenčič, Ana Make, Ladislav Mesec, Marija Mihelič (z odliko), Majda Mlakar, Ljudmila Oman, Pavel Petelin, Franja Pustotnik, Maks Ravnik (z odliko) Rozalija Roš, Franc Sadar, Franc Savnik, Viljem Slamnik, Oton Smole, Danica Suchy, Vilma Trinker, Hedvika Vereš, Heribert Zalta in Marija Zubalič.

Završni izpit na abiturient-skem tečaju Zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani

je bil pod nadzorstvom min. odposlanca ban. inspektorja Mihajla Presla, od 9. do 19. junija. Izpit so položili: Boris Bačnar, Drago Čuden, Jože Dobovšek, Gizela Dolenc, Ljuba Dougan, Danica Flere, Darja Gregorin, Jožica Grzetič, Milan Guček, Mira Hočev, Franc Kastelic, Bojana Kuček, Ester Lavrenčič, Marija Marinko, Vladimir Mazi, Guido Menardi, Gabrijela Oražem, Ojda Paulin, Ivan Pavčnik, Frida Pečani, Draga Peterin, Marija Pinter, Vladimir Rihar, Franc Sancin, Ljudmila Skalicky, Egon Stare, Leo Stare, Lidija Steinberg, Erna Šubic, Antonija Trelj, Vera Vagaja, Tomislava Vidmar, Janez Zupan in Draga Zupanič.

Politične vesti

Na velikem shodu češkoslovaške agrarne stranke je govoril ministarski predsednik dr. Hodža o zunanji političnem položaju republike. V svojem govoru je poudaril, da vodijo vse države Male antante isto politiko ter da je v Mali antanti združena sila vseh treh držav. To je sila 50 milijonov prebivalcev in ta sila je dovolj velika, da je Mala antanta zanesljivo orožje za varnost vseh njenih članic.

V dardanelskem vprašanju je poročil nekaterih listov že dosežen sporazum med Anglijo, Rusijo in Turčijo. Morske ožine ostanejo odprte za vse trgovinske ladje, za vojne pa le, kadar bi morale te izvršiti katero odredbo Morske narodov ali svojih vlad, ki jo je odobrila Zveza narodov. Rusiji pa se poleg tega prizna pravica, da pošlje svoje črnomoško brodovje v primeru potrebe na pomoč svojemu baltskemu brodovju.

Težišče mednarodne politike je bilo za praznike preneseno v Ženevo, kjer so se zbrali zaradi zasedanja Zveze narodov vodilni državniki. Francoski in angleški zunanji ministri sta imela celodnevne sestanke, na katerem je bil med njima dosežen popoln sporazum. Zlasti se je opazilo, da je Anglija zaradi trdovratnega molka Nemčije na njena vprašanja odločena, da zavzame zaradi kršitve locarnske pogodbe bolj odločno stališče ko Francija.

Druga senzacija ženevskih dni je bil preokret italijanske politike napram Zvezi narodov. Novi italijanski delegat Bovascope je predložil Z. N. spomenico italijanske vlade, ki je pisana v zelo pomirljivem tonu. V tej spomenici se navaja vsa zgodovina etiopeškega konflikta ter se na koncu dodaja seznam vseh uglednih Etiopcev, ki so se italijanski nadoblasti že podvrgli. Italija si je le sama vzela mandat nad upravo Etiopije. Na ta način se olepšuje aneksija Etiopije.

Glede sankcij pravi spomenica, da bo Italija takoj ustavila svoje protisankcije in obnovila z vsemi državami svoje prejšnje gospodarske odnose, kakor hitro bodo sankcije odpravljene. Italija pa ne smatra sankcije za odpravljen, dokler ostaja v veljavi sredozemski pakt, ki ga je sklenila Anglija z državami Sredozemskega morja po izbruhu sankcij. Ker Anglija ne namerava ta pakt odpraviti, ostaja torej po likvidaciji etiopeškega vprašanja italijansko-angleški konflikt.

V Ženevi se postavljata dve fronti držav. Blok, ki je proti reformi Zveze narodov, ker bi ta reforma zmanjšala kolektivno varnost, tvorijo Francija, Rusija, Mala antanta, Balkanska zveza in Španija. Zlasti ameriške države pa zahtevajo reformo Zveze narodov, ki naj bi zmanjšala dolžnosti članic.

Izredno zasedanje Zveze narodov se je začelo v torek. Za predsednika je bil izvoljen belgijski min. predsednik Zeeland, dočim je bila izrečena dr. Beneš, prejšnjemu predsedniku, iskrena zahvala za njegovo delo v Zvezi narodov.

Med tem, ko so se delegati veslali še prepirlali, če se naj dovoli etiopeškemu cesarju vstop v dvorano, je ta že vstopil in se vsedel med etiopeško delegacijo. Po kratkem govoru argentinskega delegata je dobil besedo neguš.

Etiopijski cesar je govoril mirno in dostojanstveno in z učinkom. Razložil je, kako so Italijani s strupenimi plini ubijali ljudi in živino, povedal je, kako se je zanesel na Zvezo narodov in odklonil vse, tudi primeroma ugodne ponudbe Italije za mirno poravnavo spora. Toda vse velesile in vseh 52 držav, ki so obsedile Italijo kot napadalco, so ga pustile na cedilu in za Etiopijo ni nihče ničesar storil. Če niti sedaj ne bi Zveza narodov posredovala v prilog etiopeškega naroda, tedaj ne uide preklestvu zgodovine.

Francoski poslanik v Adis Abebi se pripravljala, da zapusti Adis Abebo, kar naj bo prvi dokaz, da Francija ne smatra več Etiopije kot samostojno državo.

Italijanski listi trde, da so v zadnjih dneh italijanske čete osvojile tudi zapadne kraje Etiopije in da je sedaj vsa Etiopija pod njih oblastjo. Samozvestno pozivajo neguša, da dokaže, če vlada le še nad enim samim delom Etiopije.

Francoski vojni minister Dala-dier je na velikem shodu radikalno-socialistične stranke govoril o potrebi, da je Francija zadostno oborožena, ker le tako more ohraniti mir. Poudaril je, da je francoska vojska danes tako močna, da more uspešno braniti tako severno ko vzhodno mejo Francije.

Francoska vlada namerava izdati za velika javna dela samo letos okoli 4 milijarde frankov.

Denarstvo

Krepka tendenca na beograjski borzi

Na beograjski borzi je vladala tudi pretekli teden hausse, ki ima svoj vzrok v pomanjkanju blaga. Res je sicer, da so borzijanci v zadnjem mesecu precej kupovali papirje, da je zbog tega še bolj padla ponudba, vendar pa se iz rednih poročil o nakupih na borzi vidi, da ti nakupi niso bili pretirani. Toda nekaj špekulacije je morda le bilo.

Najbolj je napredovala vojna škoda. Od 366'50 je napredovala na 370 in zaključila koncem tedna s 372'50. Znatno je napredoval tudi tečaj Priv. agrarne banke, ki se je popravila od 232'50 na 236. Nazadoval pa je tečaj Narodne banke, kar pa je z ozirom na njen visok tečaj naravno. Poleg tega se pričakuje skok njenega tečaja šele na jesen. Njen tečaj je nazadoval od 6310 na 6270 din. Dalmatinci so bili še naprej čvrsti, begluške obveznice pa so popustile za pol točke. Vsi drugi papirji so ohranili svoje tečaje.

Dolarski papirji, ki dajejo najvišjo rento, so najmanj napredovali. Nekateri računajo s tem, da bodo z enim samim poletom dosegli vse to, kar so dosedaj zamudili. Denarja je silno mnogo. Na tekočem računu in v kovancem srebru leži pri Narodni banki skoraj ena milijarda. Ta denar je glavni vzrok huse na borzi.

Promet na beograjski efektni borzi je znašal skupno 5'4, prejšnji teden pa 6'2 milijona din.

Na pariški borzi so naši papirji neznatno napredovali.

Na devizni borzi je dinar še naprej čvrst. Čvrst je tudi Berlin, ki se je dvignil od 1389'43 na 1398'74, dočim je Dunaj popustil od 895'35 na 890.

Na curiški borzi so skoraj vsi tečaji nazadovali, razen dinarja, ki je ostal neizpremenjen na 7.

Odlog plačil je dovoljen:

Občinski hranilnici v Krškem za dobo 6 let za dolgove, nastale do 9. septembra 1935. Obrestna mera za stare vloge in tekoče račune po 2% bruto letno.

Poslovne tajnosti in pregled knjig

Združenje bančnih in zavarovalnih zavodov v Novem Sadu je pred kratkim vložilo na apelacijsko sodišče prošnjo, da morajo sodni strokovnjaki pri pregledovanju denarnih zavodov omejiti svoj pregled samo na poslovanje zavoda, v prav nobenem primeru pa jim ni dovoljeno poizvedovati tudi po imenih vlagateljev. To svojo prošnjo je združenje utemeljilo na naslednjem nezastavljenem dogodku, ki se je pripetil nekemu denarnemu zavodu v Novem Sadu. Na podlagi trgovskega zakona je v nekem zavodu zahtevala deseti- na delničarjev pri pristojnem okrožnem sodišču, potem ko se je zavezala, da nosi vse stroške preiskave, da se poslovanje zavoda preišče po strokovnjakih. Ko je sodni strokovnjak zahteval, da se mu pokaže tudi knjiga vlagateljev, mu je denarni zavod to zahtevo odbil, ker so imena vlagateljev po poslovniku denarnega zavoda njegova tajnost, kar je tudi natiskano

v vsaki hranilni knjižici zavoda. Ko pa je bil nekoč ravnatelj zavoda odsoten, je uporabil strokovnjak ugodno priliko in si izpisal vsa imena vlagateljev. Posledica tega je bila, da se je v kratkem zvedelo v mestu, koliko ima vsak vlagatelj naloženo v zavodu in da

se je začel v par dneh splošen naval na zavod, ki je moral od 2 milij. 600.000 v nekaj dneh izplačati več ko dve tretjini in da bo moral sedaj zaprositi za zaščito.

Znatno dvig hranilnih vlog so dosegle vse štiri največje zagrebske banke (I. hrv. štedionica, Ju-

gobanka, Jugoslovenska banka in Srbska banka). Ob koncu 1. 1933. so znašale njih vloge 118'5, ob koncu 1934. 193'7 in ob koncu lanskega leta že 370'9 milijona din. Od leta 1930. so izplačale te banke nad 3 milijarde din vlog.

Nizozemska banka je znova znižala obrestno mero, in sicer od 4 na 3'52.

Še o kmetijskih zbornicah

Njih glavne naloge in izvedba njih organizacije

Zaradi velike važnosti kmetijskih zbornic za vse naše narodno gospodarstvo smatramo za svojo dolžnost, da tudi mi pripomoremo do čim boljše organizacije te silno pomembne institucije, da bi bila v čim večjo korist kmetovalcu in s tem tudi vsemu drugemu prebivalstvu Jugoslavije.

Ker bodo v kmetijski zbornici organizirani vsi samostojni kmetovalci, bo kmetijska zbornica že zato glavna stanovska organizacija našega kmetovalca. Z ustanovitvijo kmetijskih zbornic dobi kmetovalec šele svojo pravo stanovsko zastopstvo, ker tu bodo združeni v eni organizaciji vsi kmetovalci brez izjeme na njih politično pripadnost. Ena osnovnih nalog kmetijskih zbornic bo zato, da branijo interese kmetijskega stanu, vendar pa bodo imele v tem pogledu mnogo lažje stališče ko pa druge stanov. zbornice. Kajti položaj kmetovalcev je zaradi njih velike številne nadmočnosti nad vsem drugim prebivalstvom že zaradi splošne in enake volilne pravice v našem javnem življenju tako močan, da je politični vpliv kmetijskega ljudstva na vse naše državno življenje v zadostni meri zagotovljen. Kmetijskim zbornicam se zato ne bo treba boriti za to, da se zagotove kmetovalcu njegove osnovne politične pravice, ker bo to mogel doseči kmetovalec, če je le količjak zaveden, že po svojih poslancih.

Zato pa bo tudi najodločnejša naloga kmetijskih zbornic in težnja vsega njih dela, da ustvarijo kmetovalcu dobro in zanesljivo podlago za njegovo materialno blagostanje. Pospeševanje kmetijstva, dvig njegove rentabilnosti, zagotoviti kmečkim proizvodom dobre trge, kakovostno izboljšanje vseh proizvodov, to bodo naloge, katerim bodo kmetijske zbornice morale posvetiti predvsem svojo skrb in pažnjo. Kajti žalostna resnica je, da velika večina naših deželnih pridelkov ni na tej stopnji, na kateri bi morala biti. Tako je znano, da se uvrščajo naše sadje, naši pridelki na tujih trgih v zadnje skupine, ker je njih kvaliteta vedno različna in mnogo premalo tipizirana, da bi na mednarodnih trgih dobili pravo ceno. Isto je tudi z našim lesom. Mnogo lažje bi si pridobil naš les na tujih trgih nadomestilo za izgubljeni italijanski trg, če bi bila pri nas obdelava lesa bolj skrbna in če bi popolnoma ustrezala zahtevam tujih trgov.

Kmetijska zbornica bo zato morala gledati na to, da natančno ugotovi, kateri proizvodi morejo biti za našega kmetovalca najbolj rentabilni, da nato pokaže kmetovalcu, kakšni morajo biti ti proizvodi in kako opremljeni se morajo pošiljati v tujino, da si pribore zanesljiv odjem v tujini in končno morajo doseči, da bodo tudi vse oblasti ter vsa naša zakonodaja usmerile svoje delo v to smer.

S tem pa je tudi že razložena organizacija novih kmetijskih zbornic. S sodelovanjem naših visokih šol morajo dati našemu kmetijstvu dejali bi znanstveno podlago, nato pa z vsemi sredstvi delati na to, da bo naše kmetijstvo vedno znano izkoriščati vse nove pridobitve znanosti, a da se bo pri tem srečno izognilo vsem onim novotarijam, ki bi mogle biti le drago in ponesrečeno eksperimentiranje.

V zvezi s tem pa bi bila naloga kmetijskih zbornic tudi dvig vasi, izboljšanje socialnega položaja kmeta, da bo izgubil s tem beg z dežele svojo glavno utemeljitev.

Zaradi vseh teh nalog mora biti kmetijska zbornica v najbolj živem kontaktu s kmetiskim ljudstvom, ki jo mora čutiti kot čisto svojo organizacijo in ki zato sam od sebe in rad izvršuje to, kar proglasi kmetijska zbornica kot dobro. — Obenem pa mora imeti kmetijska zbornica tudi neki uradni značaj, da se bodo njeni predlogi izvajali, da bodo njene zahteve uresničevane in da bo mogla vplivati na državno upravo in zakonodajo, da ne bodo izdani nobeni zakoni niti predpisi, ki bi bili v škodo našemu kmetijstvu in kmetiskemu stanu.

Baš zato, ker je potrebno, da so kmetijske zbornice čisto zadeva kmetijskega ljudstva, pa je tudi potrebno, da si jo kmetosko ljudstvo vzdržuje samo. Glavno besedo ima v vsaki organizaciji tisti, ki jo vzdržuje. Če hoče imeti kmetosko ljudstvo edino odločilno besedo v svojih zbornicah, potem ni drugega sredstva, kakor da si jo tudi samo vzdržuje. Le na ta način pa bodo kmetijske zbornice obvarovane pred nevarnostjo birokratizacije.

Ugovor, kakor smo ga čitali v

sobotnem »Slovencu«, da je materialno stanje kmeta prešibko, da bi mogel sam vzdrževati svoje zbornice, nikakor ne drži. Dober posestnik, ki plačuje danes okoli 300 din zemljiškega davka, bo tudi mogel plačevati svojih 15 din na leto za zbornico, kolikor bi plačeval, če bi obveljala določila sedanjega načrta v uredbi kmetijskih zbornic. Teh 15 din, a kakor rečeno, bi toliko plačevali le dobri posestniki, bi jim uspešno delo kmetijske zbornice z boljše prodajo njihovih pridelkov povrnilo v enem mesecu. Imamo pa v naši državi tudi že praktičen primer, da se kmetovalci takšnega davka niti najmanj ne branijo. Pri Gospodarski Slogi v Zagrebu je organiziranih — čisto prostovoljno — že nad 100 tisoč kmetovalcev, od katerih je vsak plačal delež 10 din in od katerih plačuje vsak, tudi najrevnejši po en dinar na mesec za Gospodarsko Slogo. Če so hrvatski kmetje za Gospodarsko Slogo prostovoljno prevzeli to davčno breme, ga bodo tudi slovenski kmetovalci za mnogo bolj pomembno kmetijsko zbornico, zlasti še, ker bo to breme znatno manjše, kakor ga pa hrvatski kmetje danes že plačujejo. Pa tudi z dostojanstvom kmetijskega stanu in z njegovo veljavo v našem javnem življenju ni v skladu, če bi morali drugi mnogo manj številni stanovi vzdrževati mesto njega njegovo stanovsko organizacijo.

Načrt uredbe o kmetijskih zbornicah ima morda svoje pomanjkljivosti in praksa jih bo brez dvoma odkrila celo vrsto, toda takšnih napak nima, da se ne bi mogle na njegovi podlagi kmetijske zbornice ustanoviti. Naj se zato z njih ustanovitvijo ne odlašajo, ker s tem se odlašajo tudi napredek našega kmetijstva.

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje o naši industrializaciji

Prečital sem članek »Samo v industrializaciji je izhod iz gospodarske stiske« z dne 25. junija 1936 in dovolite, da iznesem nekaj svojih misli o tem predmetu.

Predvsem moram ugotoviti, da se članek že v uvodu ne more otresti občutka inferiornosti. Pravi, da nam bo tujina diktirala »da moramo sprejeti tuje blago, če sploh hočemo priti vsaj do nekakšnega plačila svojega tujini dobavljenega blaga...« S tem se nikakor ne strinjam. Razen nekaj surovin in nekaj strojev ne rabimo mnogo, imamo pa tudi mi surovine, ki jih potrebuje tujina. Ako tujina lahko diktira, ali nismo mar mi v istem stanju? Prav gotovo, da! Ali se ne moremo otresti te mentalitete, da smo v vsem inferiorni, da smo dobri le za hlapce. Čas bi že bil, da pridemo enkrat k zavesti, da smo tudi mi Evropeci, da začutimo v sebi vsaj nekaj nacionalnega ponosa in iniciativnosti. 18letno eksperimentiranje nam je dalo dovolj prakse. Še je čas, da še nekaj rešimo iz teh ruševin, ki so jih nam zapustili naši popolnoma nezmožni politiki. Kajti, roko na srce, pogledimo kaj se je pri nas naredilo v 18 letih. Nič!! Povsod so same ruševine! Kar je — to je v rokah tujca. Zato se z vidika gospodarske in nacionalne samostojnosti,

s člankarjem, ki vidi samo v industrializaciji izhod iz gospodarske stiske, pa četudi je ta industrija v tujih rokah, absolutno ne strinjam. Industrializacija mora biti izvršena na 100% nacionalni podlagi, ako hoče biti blagor za narod in državo. Industrija, ki je v tujih rokah, je za narod in državo strup, krvoses, ki pije tako dolgo narodno telo, da ga popolnoma izžme. Gospod člankar naj blagovoli vzeti v roke vse statistike zadnjih 10 let o carinskih dohodkih, vseh davkih, ki jih je neposredno ali posredno plačala naša industrija, o mezdah, ki so bile izplačane (seveda brez direktorskih in mojstrskih plač) in o ogromnih dobičkih, ki so bili doseženi. Prišel bo do uničujočih števil. Videl bo, kako se narodno premoženje vsako leto manjša, kako je narod ubožnejši in prepričan sem, da bo kmalu drugih misli. Videl bo, kako smo na svoji lastni zemlji hlapci... Da pa smo priplavali tako daleč, se imamo seveda zahvaliti našim politikom, ki večinoma nimajo o narodnem gospodarstvu nobenega pravega pojma ali pa vsaj ne razumevanja za potrebe gospodarstva.

K temu v načelu pravilnemu stališču uglednega našega domačega industrialca bi dostavili samo to,

Naš pravi domači izdelek!

da se je v uvodoma omenjenem članku o potrebi industrializacije naše dežele samo konstatiralo današnje dejansko stanje, nikakor pa ni to označevati za dobro. Danes smo v resnici prisiljeni, da kupujemo v Nemčiji blago samo zato, da dobimo plačan svoj izvoz v Nemčijo. Podobno stanje je dejansko tudi napram Italiji. In ker takšnega stanja člankar citiranega članka ni odobral, zato je tudi poudaril potrebo večje industrializacije naše države.

Pripominjamo samo še v dokaz, da je bil citirani naš članek umešten in da je vzbudil tudi zaželeno pozornost v jugoslovanski javnosti, da ga je v celoti ponatisnil zagrebški »Jugoslovanski Lloyd«, in sicer na uvodnem mestu.

Dobave - licitacije

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje dobavo 400 m 1a gasilskih konopnenih cevi št. 6 za ljubljansko gasilstvo. Cene je navesti franko Ljubljana s carino in vključno vse odtgljaje za davek in pristojbine. Dobavni pogoji v mestnem gasilskem uradu. Ponudbe z vzorci cevi je predložiti do 28. julija do 12.

Uprava občine Sevnica razpisuje izdelavo regulacijskega načrta za trg Sevnica in Šmarje. Vsa pojasnila v občinskem uradu. Ponudbe je poslati do 1. avgusta na upravo občine.

Direkcija drž. rudnika v Tivtu sprejema do 8. julija ponudbe za dobavo oljnih in bencinskih svetilk, raznih vijakov, žaglinih rezil za kovine, lesenih držal za žage, 200 lesenovih vesel, več akumulatorjev, ventilatorjev in ampermetrov; do 9. julija za dobavo bencola, akumulatorjev, mikrometrov itd.; do 10. julija za dobavo boraksa, škroba, plavila, terpentinskega olja, denaturiranega alkohola, gume, amonijaka, 5000 kg pralnega mila, 21.000 kg kristalne sode, strojev za likanje in svetlolikanje perila, lanenega platna, sukanca in šivalnih igel; do 17. julija za dobavo električne peč in sušilne omare, steklenic z brušenim zamaškom in raznih merilnih aparatov; do 21. julija za dobavo etra, klorokalcija, čistega alkohola in glicerina.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 15. julija nabavo razne pocinkane in železne pločevine. Natančnejši podatki se dobijo pri direkciji rudnika.

Komanda podvodnega orožja Kumbor sprejema do 13. julija ponudbe za dobavo cementa in sadre; do 23. julija za dobavo centrifugalnega ventilatorja in do 20. julija za dobavo tekočin in paste za čiščenje, stearinskih sveč, mila, kristalne sode, gob in otirač ter 600 kg lesnega oglja.

LICITACIJE:

Nabava 4.700 kg bencina. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje dobavo 4.700 kg mešanega bencina z ofertno licitacijo na dan 3. avgusta 1936. Pogoji po din 10 — v pisarni direkcije, Sv. Jakoba trg šte. 2.

Nabava bakrenih in aluminastih cevč za spajanje žice. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pisarno licitacijo za dobavo 90.000 bakrenih in 25.000 aluminastih cevč. Licitacija bo dne 21. julija ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka, soba šte. 42, Sv. Jakoba trg šte. 2. Pogoji v pisarni direkcije.

Dne 20. julija bo pri Dravski radionici v Ljubljani, Kobaridska 43, javna ustna licitacija radi prodaje odpadkov železa, pločevine, jekla itd.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

„GROM“

CARINSKO-POSREDNISKI IN SPEDIČIJSKI BUREAU D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Kolodvorska ulica št. 41

Naslov brzojavkam: „GROM“
Telefon Interurban šte. 2454

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu — Zastopniki družbe spalnih vozov S. O. E. za ekspresne pošiljke

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:
 650 — Halle a/Saale: žagan les vseh vrst;
 651 — Düsseldorf: surovi hrastovi frizi;
 652 — Hamburg: klozetni sedeži;
 653 — Kirchweidach: trs in pohištvo iz trsa;
 654 — Sofia: zastopniška tvrdka išče kostanjev in smrekov ekstrakt;
 655 — Foča (za izvoz v Francijo): orehov les v deblih za furnirje;
 656 — Hamburg: katran iz iglastega drevja.

Deželni pridelki:
 657 — Augsburg: semena za živalsko krmo;
 658 — Breslau: lan in laneno predivo;
 659 — Düsseldorf: črna čebula;
 660 — Tel-Aviv: pšenični otrobi, temnozolta koruza, fižol, grah, sočivje in bob.

Proizvodi sadjarstva:
 661 — Düsseldorf: jabolka, češplje, breskve, orehi in lešniki;
 662 — Tel-Aviv: sveže in suhe češplje, jabolka in hruške.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

663 — Berlin - Charlottenburg: volna;
 664 — Dunaj: prana in neprana volna, volna za namakanje kož, goveja, kozja in telečja dlaka, svinjske ščetine, mezdra;
 665 — Stuttgart: svinjske ščetine in konjska žima;
 666 — Tel-Aviv: ponuja se zastopnik za surovo maslo;
 667 — Tel - Aviv: zastopniška tvrdka se zanima za jajca (cene cif Haifa);
 668 — Praga: surove jarčje kože (od belih jagnjetov surova volna);

„TRIGLAV“ INDUSTRIJA PERILA IN OBLEKE J. OLUP, LJUBLJANA

STARI TRG 2
 POD TRANČO 1
 KOLODVORSKA UL. 8
 priporoča svoje izdelke po najnižjih cenah in najnovejših krojih
 Trgovci znaten popust!

669 — Dunaj: ponuja se zastopnik za strojeno kožo;
 670 — New York: zastopniška tvrdka se zanima za surovo volno, kožo in krzna;
 671 — London: kože razne divjačine (dehor, kuna, ris, lisice vseh vrst, svizec) in jarčje kože.

Rudarski proizvodi:
 672 — Varšava: krom lepe rjave (ne rdečerjave) barve.

Industrijski izdelki:
 673 — Tunis: kratko kovinsko blago in kuhinjska posoda;
 674 — Ankara: mizarški klej iz kosti;
 675 — Tel-Aviv: ponuja se zastopnik za farmacevtsko stroko (medicinsko-kemični preparati, zavojni material, zdravilne rastline, kirurško-kavčukasto blago, kozmetični predmeti);
 676 — Tel-Aviv: ponuja se za-

stopnik za naše tvornice rafiniranih olj od solnčnice, oreha, soje, kokosa itd.

Razno:

677 — Varšava: zastopniška tvrdka ponuja jugoslovanskim izvoznikom in uvoznikom svoje usluge. Zlasti se zanima za zastopstvo izvoza surovin in uvoza strojev;
 678 — Barcelona: zastopniška tvrdka išče zastopstvo jugoslovanskih tvrdk v Španiji;

Interesenti se naj za vse naslove obrnejo na **Zavod za unapredjivanje spolne trgovine, Beograd, Ratnički dom**. V svojih vprašanjih naj navedejo vedno tudi številko, pod katero je navedena ponudba. Priporočamo nadalje, da navedejo tudi količine blaga, ki jih morejo ponuditi, ceno blaga (franko meja ali cif pomorsko pristanišče) ter kratak opis blaga. Za kvaliteto tvrdk Zavod ne jamči, vendar pa se razume, da vodi skrbno evidenco o firmah, ki jih navaja.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter, kraljica Marija in kraljeviča Tomislav ter Andrej so proslavili Vidov dan v samostanu Praskvici blizu Cetinja. Vest o prihodu kraljevske rodbine na Bled je bila prezgodnja.

Praznika Vidovega dne in sv. Petra in Pavla sta minula v znaku velikih narodnih in cerkvenih praznikov. Na Vidov dan so v Ljubljani proslavili dobrovoljci 20letnico bojev v Dobruži z razvitim praporom, ki jim ga je podaril Nj. Vel. kralj Peter II. Impozanten sprehod po mestu je zaključil njih slovesnost.

V Mariboru so bile velikanske **Slomškove svečanosti**, katerih se je udeležila ogromna množica Slovencev. Vlado so na svečanostih zastopali ministri dr. Korošec, Voja Djordjević in dr. Kerk. Vsem ministrom, posebno dr. Korošču je bil prirejen triumfalni sprejem. Škofu dr. Tomažiču je bila izročena prošnja s 400.000 podpisov, da se izreče beatifikacija škofa Slomška. Oba praznika je bil Maribor čisto v znaku Slomškovih svečanosti.

V Subotici je bil sokolski pokrajinski zlet, na katerem je nastopilo pri prostih vajah nad 5000 Sokolov. Zleta so se udeležile tudi delegacije bolgarskih Junakov ter češkoslovaškega, poljskega in ruskega Sokola. V imenu vlade se je udeležil zleta tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović. Pri tekmah so zmagali kot vrsta in kot posamezniki slovenski Sokoli.

V Kragujevcu je bil ob velikanski udeležbi ljudstva odkrit spo-

menik blagopokojnemu kralju Aleksandru. — Tudi še v nekaterih drugih mestih so bili odkriti spomeniki kralju Aleksandru. Po vsej Jugoslaviji pa je narod proslavil spomin vseh vidovdanskih junakov, ki so padli za svobodo jugoslovanskega naroda.

V Zagrebu je bil občni zbor **Gospodarske Sloge**, ki se ga je udeležilo 15.000 kmetov. Govoril je tudi dr. Maček, ki je v svojem govoru naglasil, da je glavni cilj hrvatskega kmeta, da si pribori politično svobodo in socialno pravico. Nadalje je naglasil veliki pomen, da tudi inteligenca in meščanstvo podpira hrvatskega kmeta v njegovem prizadevanju, da si izboljša svoje materialno stanje. Izvoljen je bil nov odbor Gospodarske Sloge ter eksekutiva, ki jo tvori kmet Novosel, profesor Jelačić, kmet Podbrežnjak, kmet Hegeduš, delavec Martinec, poslovni ravnatelj G. S. dr. Toth, trgovec Polić in odvetnik dr. Franić. Poročilo vodstva je bilo odobreno soglasno. V pomoč pasivnim krajem je razdelila Gospodarska Sloga lani 154 vagonov hrane, pri čemer ni všteta koruza, ki jo je G. S. kupila z nabavnimi prispevki.

Dr. Maček je v svoji zadnji izjavi dejal, da se v združenju opozicije ne vodijo nobena pogajanja, temveč samo neobvezni razgovori.

Kongres JNS je bil v tork v Beogradu, na katerem se je izvedla reorganizacija stranke. Za predsednika stranke je bil izvoljen bivši ministrski predsednik Peter Živković, za podpredsednika senator Banjanin in dr. Demetrović, za gen. tajnika pa dr. Kramer. Dosedanji predsednik Nikola Uzunović je odstopil ter bil izvoljen za častnega predsednika. Od Sloven-

cev so izvoljeni v ožji odbor doktor Ploj, sen. Pucelj, dr. Rajar, dr. Pirkmajer, poslanci Koman, Mravljine in Prekoršek, dr. Lipold in Ivan Arko.

V nedeljo so bile občinske volitve v **Rajhenburgu, Senovem, Prečnu in Sv. Petru**. Volitev se je udeležilo od 62 do 81% volilcev. V vseh štirih občinah so zmagale liste JRZ.

Naš poslanik pri Vatikanu Jevrem Simić je po težki operaciji na ledvicah umrl v Rimu.

Finančni minister je oprostil Mohorjevo tiskarno v Celju plačila družbenega davka do 1. 1936.

Komunistični izgredi so bili v Črni gori. Ker se demonstranti na poziv policije niso hoteli raziti, temveč so celo začeli streljati na orožnike, so ti po svojih predpisih uporabili orožje. Dva demonstranta sta bila ubita, 16 pa jih je bilo ranjenih. Od orožnikov ni bil nihče ubit ali ranjen.

Narodni socialisti v Gdanskem so proglasili neodvisnost in popolno samostojnost Gdanskega ter zahtevali, da Zveza narodov odpokliče svojega komisarja iz mesta. Eventualni spori s Poljaki se bodo uredili, kakor zatrjujejo narodni socialisti, z direktnimi pogajanjimi med Poljaki in mestom.

Francija bo podržavila vse tvornice orožja. Tvornice bodo odkupljene po najnižjem tečaju, ki so ga imele te tvornice v zadnjih sedmih letih.

Poljska vlada je že odpravila sankcije proti Italiji.

Med veleislami je bil v Ženevi dosežen sporazum, da se prepusti Etiopiji svoji usodi. Etiopija bo črtana iz seznama članic Zveze narodov.

Notranja Mongolija je bila v nedeljo uradno proglašena kot neodvisna država pod japonsko suvereniteto.

Nankinska vlada je oficialno napovedala vojno kantonski vladi. **Bošković, znani falsifikator 50 dinarskih srebrnikov** in bivši direktor kovnice je bil obsojen na 14 let robije, njegov knjigovodja Djordjević na 6 let robije. Plačati morata tudi vse stroške postopanja in 200.000 din odškodnine državi.

O novih silnih nevihtah poročajo iz Bolgarske. Strela je zopet ubila 18 ljudi, da je bilo letos na Bolgarskem od strele ubitih že skupno 72 ljudi.

Strašna avtomobilska nesreča se je pripetila v Vrhu. Zaradi nekega defekta je zdrknil avtobus po nekem nasipu, pri čemer se je vžgal bencinski tank. Avtobus se je takoj vžgal in je zgorelo 5 ljudi, 12 oseb pa je bilo težko ranjenih, od katerih je več oseb že podleglo ranam in opeklinam.

S stolpa zagrebške katedrale je skočila 14letna učenka Jozefina Reich, ker ni izdelala razreda.

Že v 24 urah barva, plesla in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobli in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, mong. in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
 Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
 Telefon št. 22-72.

»Službeni list«

kralj. banske uprave dravske banovine z dne 1. julija 1936 objavlja: Uredbe o ustanovitvah občin: Blagovica, Kalobje, Predoslje, Remšnik, Rakitna, Sv. Vid pri Grobelnem in St. Jošt — Uredbe: o izločitvi krajev Gabrovica, Laseno in Pišajnovica iz obč. Lukovica in njih priključitvi obč. Tučinj, o izločitvi krajev Holmeč in Brdo iz obč. Bočna in priključitvi k občini Rečica ob Savinji, o izločitvi kal. občine Mršča vas iz obč. Raka in priključitvi k obč. Skocijan, o izločitvi krajev Nemška vas in Zadolje iz obč. Dolenja vas in priključitvi k obč. Ribnica — Uredbo o pregrupaciji občin Sromlje in Artiče v srezu brežlškem ter uredbo o pregrupaciji občin Sv. Jurij ob Ščavnici in Slatina Radenci v ljutomerskem okraju — Uredbo o izpremembi imena občine Trnovska vas — Navodila za overavljanje in evidentiranje dovolitev za zaposlitev tujih državljanov, izdanih za neodrejen čas — Popravek v uredbi o izdelavi in uporabi golih in izoliranih električnih vodnikov in izolirnih cevi — Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Dvojna številka »Industrijskega pregleda«

Izšla je maj-junijska številka »Industrijskega pregleda«, ki je v vsakem pogledu največja gospodarska revija Jugoslavije. Vsebinske nove dvojne številke je nad vse bogata, da nam je zaradi pomanjkanja prostora popolnoma nemogoče, objaviti vso vsebino člankov. Opozarjamo le, da vsebuje številka polno popisov naših industrij ter da prinaša številne in s podatki dobro podprte članke o stanju naših prvih industrijskih podjetij. Poleg tega tudi celo vrsto iniciativnih člankov, kako podpreti razvoj naše domače industrije. Kdor se bavi z javnimi vprašanji, ta je slabo informiran, če vselej ne prečita »Industrijskega pregleda«, ker mu manjka prava slika o stanju naše industrije ter o njenih nučnih potrebah. Poleg člankov o naši industriji objavlja majsko-junijska številka »Industrijskega pregleda« tudi zelo obširne podatke o stanju tujih industrij. Ponovno priporočamo »Industrijski pregled« kar najtopleje, in ne samo našim industrijem, temveč zlasti vsem onim, ki se bavijo z javnimi vprašanji in ki imajo ambicijo, da odločilno vplivajo na našo državno gospodarsko politiko.

Mariborski živilski trg

Na trg dne 23. junija je bilo prignanih 12 konj, 12 bikov, 104 volov, 307 krav in 20 telet, skupaj 445 glav živine.

Povprečne cene so bile te: debeli voli 1 kg žive teže 370—4, poldebili voli 275—3, plemenski voli 280—320, biki za klanje 250 do 310, klavne krave debele 2—3, plemenske krave 225—270, krave za klobasarje 165—190, molzne krave 250—320, breje krave 280 do 350, mlada živina 220—325, teleta 350—4 din. Prodanih je bilo 269 glav živine. — **Mesne cene:** volovsko meso I. vrste 8—10, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav, telic 4—6, telečje meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 5—6, svinjsko meso sveže 8—12 din za kg.

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 2. julija. 12.00: Glasbeni utrinki iz slovanskega severa (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pesnice s kitaro (gg. Jože Pengov in Fran Milčinski) — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 20.30: Naši najmlajši konservatoristi — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Koncertni plesl (Radijski orkester).

Petek, dne 3. julija. 12.00: Reproduc. koncert naše pesmi in naše glasbe — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, spored — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Udovičeva in Laušetova (plošče) — 20.10: Zenska ura: Keramika (gdč. Dana Pajnič) — 20.30: Mozartov večer — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Kslofonske solistične točke (plošče) — 22.30: Angleske plošče.

Sobota, dne 5. julija. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Predavanje S. P. D.: O turah v juliju (Boris Režek) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Koračnica (na ploščah) — 20.10: Zunanji politični pregled (dr. Kuhar) — 20.30: »Nedeljski lovci«! — Vesel večer: besedilo in vodstvo g. Mehle Marjan, sodelujejo: člani rad. igr. družine, Akademski pevski kvintet, Cimmermanov trio in plošče — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.20: Radijski jazz.

Štev. 6902/II.

Nabava

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 15. julija 1936 nabavo razne železne in pocinkane pločevine. Natančnejši podatki se dobijo pri podpisani. **Direkcija drž. rudnika Velenje,** 25. junija 1936.

MARIJA ČEŠNIK roj. JUVANČIČ javlja v imenu svojem in v imenu sorodnikov, da je v nedeljo rano ob 4. uri, spravljen z Bogom, preminul njen ljubljani in dobri soprog, gospod

Janko Češnik

trgovec

Pogreb predragega rajnega je bil v torek, dne 30. junija 1936, ob pol 3. uri popoldan iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta 21, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 1. julija 1936.

Mestni pogrebni zavod
 Občina Ljubljana.